



רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

4 במאי 2004

100

ד"ג באייר התשס"ד

עמוד

410

הצעת חוק זכויות נפגעי עבודה (תיקון מס' 2), התשס"ד-2004

הצעת חוק זכויות נפגעי עבירה (תיקון מס' 2), התשס"ד-2004

1. תיקון סעיף 2 בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001' (להלן - החוק העיקרי). בסעיף 2 -
- (1) בהגדרה "עבירה", ברישה, אחרי "עבירה" יבוא "למעט עבירת תעבורה";
- (2) אחרי ההגדרה "עבירת מין או אלימות" יבוא:
- "עבירת מין או אלימות חמורה" - עבירת מין או אלימות, המנויה בתוספת הראשונה א';
- "עבירת תעבורה" - עבירה ששופט תעבורה מוסמך לדון בה לפי הוראות סעיף 25(א)(1) עד (3) ו-(5) לפקודת התעבורה, למעט עבירה לפי סעיפים 64 ו-64א לפקודה האמורה;
2. במקום סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:
7. (א) בסעיף זה -
- "חומר חקירה" - כמשמעותו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי;
- "מסירה" - לרבות בררך של העמדה לעיון או להעסקה;
- "פרטים אישיים", של נפגע עבירה - כתובת מגוריו, כתובת מקום עבודתו ומספרי הטלפון שלו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוצאת עבירות תעבורה מגדר העבירות שהוראות החוק חלות בענין נובעת מכך שבשינוי מעבירות אחרות, ברוב המקרים לא ברור בעת הגשת תלונה כמטרה בעקבות תאונת דרכים, מיהו הפוגע ומיהו נפגע העבירה, והכרעה בשאלה זו נעשית רק על ידי התביעה בהתאם למכלול הראיות בתיק. יתירה מכך, עבירות התעבורה אינן רלבנטיות לענין סעיף 7 לחוק (כנוסחו המוצע בסעיף 2 להצעת החוק). הקובע הוראות מגבילות לענין מסירת פרטיו האישיים של נפגע עבירה לפוגע, כיוון שככלל קיימת חובת החלפת פרטים בין הצדדים המעורבים בתאונה. כמו כן לענין הוראות החוק המחייבות מסירת הודעות לנפגע עבירה, הרי שכבר כיום, כענין שבשגרה, קיים קשר בין מי שנפגע בתאונות דרכים לבין רשויות התביעה לצורך קבלת מידע ומסמכים הנחוצים לנפגע לשם הגשת תביעה לפיצויים מחברת הביטוח.

להגדרות "עבירת מין או אלימות חמורה" שבסעיף 1 ולסעיף 9

מוצע למנות בתוספת הראשונה א', שמוצע להוסיפה בסעיף 9 להצעת החוק, רשימה של עבירות מין או אלימות (שהן עבירות המנויות בתוספת הראשונה לחוק) שהן החמורות ביותר, ולקבוע כי חלק מהזכויות לפי החוק יוקנו רק לנפגעי עבירות מין או אלימות חמורה (ראה גם דברי הסבר לסעיפים 3 עד 5)

סעיפים להגדרות "עבירה" ו"עבירת תעבורה" 1 ו-9 שבסעיף 1

מוצע לצמצם את הגדרת המונח "עבירה" בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001' (להלן - החוק), כך שלא תכלול עבירות תעבורה כמפורט להלן, המנויות בהגדרה המוצעת ל"עבירת תעבורה":

- עבירה לפי פקודת התעבורה, למעט עבירות לפי סעיפים 64 ו-64א לפקודה, שהן עבירות גרימת מוות ברשלנות תוך שימוש ברכב, עבירת הפקדת נפגע על ידי נוהג ברכב שהיה מעורב בתאונה ועבירת שימוש ברכב בלא רשות;

- עבירה לפי סעיפים 2, 17, 39, 40, 41 או 46 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970, שענינן הפרת חובת המוטלות על נוהג ובין השאר, חובת פוליסה, חובת נתבע למסור פרטים על ביטוחו וחובת הנוהג להציג תעודת ביטוח, וכן עבירה לפי סעיף 48 לפקודה האמורה שענינו הפרת הוראה מההוראות לפי אותה פקודה, אם הוא מתייחס לאחת העבירות האמורות;

- עבירה לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, הנוגעת לתעבורה ולכלי רכב;

- עבירה לפי חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961, הנוגעת לכלי רכב.

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 183.

² חוקי א"י, כרך ג', פרק קכ"ה, עמ' 1271.

(ב) (1) תובע לא ימסור לנאשם ולסניגורו, כחלק מחומר החקירה או כחלק מכתב האישום, את הפרטים האישיים של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה א'.

(2) על אף הוראות פסקה (1), סבר תובע כי מסירת הפרטים האישיים של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה כאמור באותה פסקה, כולם או חלקם, נדרשת לצורך ניהול הגנת הנאשם, ימסור לנאשם או לסניגורו את הפרטים האמורים, ואולם רשאי התובע שלא למסרם אם קיים לדעתו חשש לפגיעה בשלומו של נפגע העבירה.

(ג) תובע רשאי שלא למסור לנאשם ולסניגורו, כחלק מחומר החקירה או כחלק מכתב האישום, את הפרטים האישיים של נפגע עבירה שאינה מנויה בחלק א' לתוספת הראשונה א', אם קיים לדעתו חשש לפגיעה בשלומו של נפגע העבירה.

(ד) בית משפט רשאי, לבקשת הנאשם או סניגורו, להורות על גילוי פרטים אישיים של נפגע עבירה, כולם או חלקם, שלא נמסרו להם לפי הוראות סעיפים קטנים (ב) או (ג), אם מצא כי מסירת הפרטים נדרשת לצורך ניהול הגנת הנאשם.

דברי הסבר

האלימות כלפי בן משפחה נכללות בקבוצה זו. כיוון שלרוב במקרים אלה פרטי נפגע העבירה ידועים לפוגע ממילא, נוסף על כך, בשונה מסעיף 7 הקיים, מוצע כי איסור מסירת הפרטים יתמקד בהעברת מידע ממוסדת הנעשית בין התובע לבין הנאשם וסניגורו, במסגרת כתב האישום או כחלק מחומר החקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (לסעיף קטן (בא) המוצע).

לפי סעיף 7 לחוק כנוסחו היום, רשאים הנאשם וסניגורו לפנות בכל מקרה לבית משפט כדי שיתיר את גילוי הפרטים האישיים של נפגע העבירה לצורך ניהול הגנת הנאשם. הנחת גורמי התביעה היא שפניה כאמור לבית המשפט תהפוך לשגרת עבודה במספר רב של תיקים, ולכן מוצע להסמיך גם את התובע לנלות את הפרטים האמורים, אם סבר כי מסירתם נדרשת לצורך ניהול הגנת הנאשם, וכן להסמיכו שלא למסרם במקרים שבהם קיים לדעתו חשש שמסירת הפרטים תביא לפגיעה בשלומו של נפגע העבירה (לסעיף קטן (בא2) המוצע).

מוצע להבהיר כי סמכותו של התובע למסירת פרטים כאמור אינה גורעת מסמכות בית המשפט, לבקשת הנאשם או סניגורו, להתיר גילוי פרטים שהתובע החליט שלא לגלותם (לסעיף קטן (ד) המוצע).

כן מוצע להסמיך תובע שלא למסור לנאשם ולסניגורו, כחלק מחומר החקירה או מכתב האישום, פרטים אישיים של נפגע עבירה שאינה מנויה בחלק א' לתוספת הראשונה א', כלומר כל עבירה אחרת, אם קיים לדעתו חשש לפגיעה בשלומו של נפגע העבירה (לסעיף קטן (ג) המוצע).

סעיף 2 סעיף 7 לחוק קובע לאמור:

"הגבלה על מסירת פרטים

7. הרשויות לא ימסרו לאדם, ולא יכללו במסמכים שהם חלק מחומר החקירה, כמשמעותו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, או בכתב האישום, את כתובת המגורים של נפגע העבירה, כתובת מקום עבודתו ומספרי הטלפון שלו; ואולם בית המשפט רשאי להתיר את גילוי הפרטים האמורים לחשוד, לנאשם או לסניגורו, לפי בקשתם, לצורך ניהול הגנת הנאשם.

הסעיף האמור קובע מגבלה על מסירת פרטיהם האישיים של כלל נפגעי העבירות, ללא הבחנה בין סוגי עבירות וללא התחשבות בעובדה שבמקרים רבים הפוגע מכיר את הנפגע וכל מאמץ להטלת חיסיון על הפרטים מצד המשטרה והתביעה הוא לכן מאמץ סרק. ההגבלה הקיימת כיום היא גורפת גם לאור תחולתה על כל הרשויות וכלפי כל אדם, לרבות למשל בית המשפט. הסעיף מטיל על רשויות החקירה והתביעה גטל בלתי אפשרי שמשמעותו מעבר טכני על כל תיקי החקירה, הקיימים והעתידים, צילום והסתרה של פרטים אישיים של נפגע העבירה שמופיעים בעשרות טפסים ובמקומות שונים ובלתי אחידים בגוף הטפסים.

בשל מיעוט המשאבים שהוקצו לצורך יישום סעיף זה בפרט והוראות החוק בכלל, מוצע להתמקד בקבוצה מצומצמת יותר של נפגעי עבירות מין או אלימות חמורות המנויות בחלק א' לתוספת הראשונה א' לחוק. בחירת העבירות התבססה הן על חומרתן והן על מידת הרלבנטיות של כל עבירה לענין איסור מסירת הפרטים האישיים של נפגע העבירה. כך למשל, לא כל עבירות

3. בסעיף 8(ג2) לחוק העיקרי, אחרי "אלימות" יבוא "חמורה". תיקון סעיף 8
4. בסעיף 16 לחוק העיקרי, אחרי "אלימות" יבוא "חמורה". תיקון סעיף 16
5. בסעיף 17 לחוק העיקרי, אחרי "אלימות" יבוא "חמורה". תיקון סעיף 17
6. בסעיף 26 לחוק העיקרי, אחרי "לנפגע העבירה" יבוא "או יימסרו לו באמצעות הטלפון", אחרי "לפי הכתובת" יבוא "או מספר הטלפון" ואחרי "כאמור" יבוא "וכן הודעות שנעשה מאמץ סביר למסרן באמצעות הטלפון לפי מספר הטלפון שמסר נפגע העבירה כאמור". תיקון סעיף 26
7. בסעיף 29 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
 "(ג) הזכויות לפי סעיפים 7, 8(ב) או (ג), 10, 16, 17, 19 או 20, כפי שהוחלו בצו לפי הוראות סעיף קטן (ב) או שתחילתן במועד הקובע לפי הוראות סעיף קטן (ג) יהיו מוקנות לנפגע עבירה רק לגבי הליך פלילי שתיק החקירה בו נפתח במועד ההחלה כאמור או במועד הקובע, לפי הענין, או לאחרי, אלא אם כן קבעו השרים אחרת". תיקון סעיף 29

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיפים 3 עד 5** סעיף 8 לחוק, שענינו זכות לקבלת מידע על ההליך הפלילי, קובע בסעיף קטן (ג2), כי נפגע עבירה מין או אלימות שביקש זאת, זכאי לכך שהגופים המפורטים בתוספת השלישית לחוק יידעו אותו על פרטים נוספים בהליך הפלילי בקשר לעבירה שממנה נפגע, לרבות לענין זכותו לפי סעיפים 16 ו-17 במפורט באותה תוספת.
- ההודעות המפורטות בתוספת השלישית לחוק הן הודעות מיוחדות שנוספות על ההודעות לפי התוספת השנייה לחוק, והן כוללות הודעה לגבי שמו של החוקר שמונה כאחראי על החקירה, הודעה על מעצר או שחרור של חשוד או נאשם, הודעה על כוונה לעכב את ההליך הפלילי נגד הנאשם והודעה על זכותו של הנפגע להביע עמדה לענין הסדר טיעון או עיכוב הליכים.
- מוצע, בסעיף 3 להצעת החוק, במטרה לפקד את המאמצים למשלוח ההודעות המיוחדות לנפגעים שזקוקים לכך במידה הרבה ביותר, לצמצם את תחולתו של סעיף 8(ג2) לחוק, כך שיחול לגבי עבירות מין או אלימות חמורה המנויות בתוספת הראשונה א' לחוק (המוצעת בסעיף 9 להצעת החוק) זאת, לנוכח הנטל הבלתי אפשרי של משלוח ההודעות כאמור לקבוצת הנפגעים הרחבה יותר, המוטל היום על הגופים הנוגעים ברבר.
- כפועל יוצא מהתיקון המוצע לסעיף 8(ג2) לחוק, מוצע בסעיפים 4 ו-5 להצעת החוק, לתקן גם את סעיפים 16 ו-17 לחוק, שענינם זכות נפגע עבירה להביע עמדה לענין עיכוב הליכים וזכות להביע עמדה לענין הסדר טיעון, וזכויות הניתנות לנפגע עבירה שקיבל הודעה לפי סעיף 8(ג2) לחוק, ולהחילם רק לגבי נפגעי עבירות מין או אלימות חמורות.
- סעיף 6** סעיף 26 לחוק קובע לאמור:
 "הודעות לפי חוק זה יישלחו לנפגע העבירה לפי הכתובת שמסר לשם כך בדרך שקבעו השרים; הודעות שנשלחו לכתובת שמסר נפגע העבירה כאמור, יראו אותן כאילו נמסרו לו".
- מוצע לתקן את הסעיף האמור ולאפשר מסירת הודעות לנפגע עבירה גם בטלפון, וזאת כדי ליעיל את התקשורת שבין הרשויות לנפגע במקרים המתאימים. בנוסף מוצע, בדומה להוראה הקיימת לענין מסירת הודעות בדואר ולפיה משלוח לפי הכתובת שמסר הנפגע תיחשב כאילו נמסרה לנפגע, לקבוע לענין הודעות בטלפון, כי הרשויות יידרשו לעשות מאמץ סביר למסור את ההודעות לפי מספר הטלפון שמסר הנפגע וכי אם יעשו כן יראו את ההודעה כאילו נמסרה.
- סעיף 7** מוצע להוסיף לסעיף 29 לחוק, שענינו תחילה ותחילה הדרגתיות, הוראה בסעיף קטן (ג), ולפיה הזכויות לפי סעיפי החוק הנוגעים למסירת פרטים אישיים של נפגע עבירה, למסירת הודעות לנפגע העבירה ולמתן אפשרות לנפגע להביע את עמדתו, יהיו מוקנות לנפגע העבירה רק לגבי הליך פלילי שתיק החקירה בו נפתח במועד כניסתם לתוקף של הסעיפים האמורים ולאחריו.
- מועד הכניסה לתוקף כאמור יכול שיהיה במועד פרסומו של צו המחיל את הסעיף, כולו או חלקו, כפי שקבוע בסעיף 29(ג) לחוק, או במועד האחרון להשלמת החלתם של סעיפים אלה כאמור בסעיף 29(ג) לחוק.

8. בתוספת הראשונה לחוק העיקרי, בפרט 2, אחרי "2203" יבוא "214(כ1)".
9. אחרי התוספת הראשונה לחוק העיקרי יבוא:
- תיקון התוספת הראשונה
הוספת תוספת ראשונה א'

"תוספת ראשונה א"

(סעיף 2 להגדרה "עבירת מין או אלימות שסעיף 7(ב) חל לגביהן")

חלק א'

עבירות מין או אלימות שסעיף 7(ב) חל לגביהן

עבירות בחוק העונשין

1. עבירות המנויות בפרט 2 לתוספת הראשונה.
2. עבירות המנויות בפרט 3 לתוספת הראשונה, למעט לפי סעיפים 303 ו-304.
3. עבירות המנויות בפרט 4 לתוספת הראשונה, למעט לפי סעיפים 334 ו-337.
4. עבירות המנויות בפרט 5 לתוספת הראשונה, למעט לפי סעיף 349.
5. עבירות המנויות בפרט 6 לתוספת הראשונה.
6. עבירות המנויות בפרט 7 לתוספת הראשונה, למעט לפי סעיף 376.
7. עבירות המנויות בפרט 9 לתוספת הראשונה.
8. עבירות המנויות בפרט 10 לתוספת הראשונה.

חלק ב'

עבירות מין או אלימות שסעיף 7(ב) אינו חל לגביהן

עבירות בחוק העונשין

1. עבירות המנויות בפרטים 1 ו-8 לתוספת הראשונה וכן עבירה לפי סעיף 334 המנויה בפרט 4 לתוספת האמורה, כשנפגע העבירה הוא בן משפחתו של החשוד, הנאשם או הנידון; בפרט זה, "בן משפחה", לענין השוד, נאשם או נידון – כל אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לגבי הליך פלילי שתיק החקירה בו נפתח לפני מועד כניסתם לתוקף של סעיפים אלה, כלומר לגבי תיקים "ישנים", הכל בהתאם לאפשרויות היישום של המשרדים הנוגעים בדבר וכפי שיקבעו שר המשפטים והשר לביטחון הפנים.

סעיף 8 מוצע להוסיף לרשימת העבירות המנויות בתוספת הראשונה לחוק המוגדרות בסעיף 2 לחוק כעבירות מין או אלימות, עבירה של שימוש בגופו של קטין לעשיית פרסום תועבה לפי סעיף 214(ב1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, חאת בשל חומרתה של העבירה האמורה וקרבתה המהותית לקבוצת עבירות המין.

החלתם של סעיפים אלה רק לגבי תיקים "חדשים" נדרשת בשל הצורך ליישום הוראות הסעיפים בתיקים שלגביהם הם חלים, כבר בשלב הראשוני של תחילת הטיפול בהם, שכן כבר בשלב הזה מוקנות זכויות לנפגע העבירה המטילות חובה על הרשויות, ובהן החובה שלא לכלול בחיק פרטים אישיים של נפגע העבירה שלא לצורך והחובה לשאול את נפגע העבירה בהודמנות הראשונה האם הוא מעוניין לקבל הודעות ולהביע עמדה. כמו כן לגבי תיק שכמסגרתו ביקש נפגע העבירה להיות מיוודע כאמור, מוטלת חובה על הרשויות למעקב מיוחד כבר מתחילת הטיפול בו באופן שיאפשר מעקב אחר יישום זכויותיו של נפגע העבירה לפי החוק.

עם זאת, מוצע להשאיר פתח לאפשרות שזכויות נפגע עבירה לפי סעיפים מסוימים בחוק יהיו מוקנות גם

הצעות חוק – הממשלה 100, י"ג באייר התשס"ד, 4.5.2004

- (1) מי שמקיים או שקיים עמו מערכת יחסים זוגית;
 (2) קטין או חסר ישע, שהחשוד, הנאשם או הנידון, לפי הענין, אחראי עליו או היה אחראי עליו, כהגדרת "אחראי על קטין או חסר ישע" שבסעיף 368א לחוק העונשין.

2. עבירה לפי סעיפים 303 ו-304, המנויה בפרט 3 לתוספת הראשונה."

10. בתוספת השניה לחוק העיקרי, בפרט 4, בטור שכותרתו "השלב בהליך הפלילי", במקום הסיפה החל במילים "ייכלל גם אישור" יבוא "יכלול גם הודעה על כך שנפגע העבירה רשאי להעתיק את פירוט תנאי השחרור האמורים". תיקון התוספת השניה
11. על אף הוראות סעיף 29(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 7 לחוק זה, הוראות סעיף 10 לחוק העיקרי, כפי שהוחלו בצו, לפני תחילתו של חוק זה, לפי הוראות סעיף 29(ב) לחוק העיקרי, יחולו גם לגבי הליך פלילי שתיק החקירה בו נפתח לפני תחילתו של הצו האמור. הוראת מעבר

ד ב ר י ח ס ב ר

אם ירצה בכך, להעתיק, לרבות באמצעות צילום, את פירוט תנאי השחרור האמורים.

סעיף 11 כפי שפורט בדברי ההסבר לסעיף 7 להצעת החוק, מוצע להחיל חלק מהזכויות המוקנות לנפגע עבירה לפי החוק, רק לגבי תיקי חקירה "חדשים", אלא אם כן נקבע אחרת בצו.

מוצע לקבוע הוראת מעבר שתבהיר שהגבלה זו אינה באה לגרוע מהוראותיו של צו זכויות נפגעי עבירה (החלה הרגתית של סעיף 10 לחוק ותיקון התוספת הרביעית לחוק), התשס"ג-2003 (ק"ח התשס"ג, עמ' 824), שמעניק זכות לנפגע עבירה לקבל הודעות על מהלך מאסרו של הפוגע, על סמך טופס בקשה שהעביר נפגע העבירה, מיום תחילת הצו בלא קשר למועד שבו נפתח תיק החקירה נגד הפוגע.

סעיף 10 פרט 4 בתוספת השניה לחוק קובע חובת יידוע של נפגע עבירה לגבי שלב השחרור של החשוד או הנאשם ממעצר, אם קבע בית המשפט או הקצין הממונה שתנאי השחרור, כולם או חלקם, נועדו להגן על נפגע העבירה. לפי הפרט האמור יכלול היידוע גם אישור בכתב ובו פירוט תנאי השחרור האמורים.

מוצע לתקן את הפרט האמור ולקבוע כי אישור כתוב על תנאי שחרור ממעצר שנועדו להגן על נפגע העבירה לא יישלח אוטומטית לכל נפגע, שכן מניסיון עבודתה של המשטרה רק חלק קטן מהנפגעים זקוק לאישור מפורט כזה נוסף על עצם ההודעה על השחרור בתנאים מגבילים. לפיכך אין הכרח להטיל נטל כבד על המשטרה, במיוחד בשל התקציב המשמעותי הכרוך בכך, למשלוח אוטומטי של אישור כאמור בכל מקרה, ומוצע כי תימסר לנפגע העבירה הודעה על כך שהוא רשאי,